אוצר מדרשים — מדרש רבי עקיבא בן יוסף

מדרש רבי עקיבא בן יוסף

[בית המדרש ח"ה 31]

את זה המדרש דרש ר' עקיבא בן יוסף ע"ה דורש כתרי אותיות על התגין ועל הזיינין ועל אותיות גלולות (כפופים ראשיהם) גדולות וקטנות.

אל"ף – יש לה ג' זיינין לעיל כנגד מלאכי השרת שהם מזכירין את השם לאחר ג' תיבות שנאמר קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, ושני זיינין למעלה כנגד ישראל שמזכירין את השם לאחר ב' תיבות, שנאמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.

בי"ת – יש לה ב' זיינין לעיל כנגד בית דין שלמעלה ובית דין שלמטה ושניהן שוין כיום אחד לדין (עי' שבת קכ"ט:), ועוד בי"ת יש לה ב' זיינין כנגד ב' עולמות – העולם הזה והעולם הבא.

ג'מ"ל – מזויינת בשלשה זיינין מלעיל כנגד ג' ימים שנשתמש העולם לאורו של הקב"ה, ועוד הג' מזויינת בג' זיינין לפי שביום ג' היו ג' דברים: נבראת היבשה ונקראה ארץ ונתלבשה לבושי עשבים וכל מימות שבעולם חזרו למקומם ונבראו ימים ונהרות.

דל"ת – יש לה ב' זיינין לפי שביום ד' ב' מאורות, ולפעמים דל"ת מזויינת בשלשה זיינין כנגד ב' מאורות הגדולים והכוכבים.

ה"א – יש לה ג' זיינין מלעיל לפי שביום ה' נבראו מן המים חיות ועופות ודגים, ועוד ה' מזויינת בג' זיינין כנגד מלאכים ושרפים ואופנים.

וי"ו – מזויינת זין אחד מלעיל, לפי שביום ו' נברא אדם ונשמתו נתונה לו מן השמים, ומוטה מלרע לפי שגופו מעפר אדמה מלמטה.

זי"ן – מזויינת בשלשה זיינין מלעיל לפי שביום שביעי שבת וינפש, ובו חייב אדם להתענג בשלשה עינוגין – במאכל ובמשתה ובכסות נקיה, ועוד היא מגולגלת לפי שכל המחלל שבת בזדון אין לו הרמת ראש עד שיעשה תשובה. ולמה כפיפת הז' כנגד הימין? שאם חזר בתשובה הקב"ה פושט ימינו ומקבלו ומוחל לו על כל עונותיו.

חי"ת – יש לה ב' זיינין לפי שביום ח' ימול אדם בשר ערלתו ובברית יש ב' מצות – מילה ופריעה, ואם מל ולא פרע כאלו לא מל, ועוד חי"ת חמוקה שני ירכים שכל הפורק ממנו עול מילה שערי גיהגם פתוחין לו.

טי"ת – יש לה ג' זיינין כנגד ג' משפחות טובות, כהנים לוים וישראלים, ועוד ט' יש לה ד' זיינין לעיל כנגד ד' משפחות כהנים לויים וישראלים וגרי צדק. ועוד טי"ת יש לה ה' זיינין לפי שכולם שומרים חמשה חומשי תורה.

יו"ד – כפופה קומתה למעלה ולמטה כנגד עשרה שמתפללין בבית הכנסת וכופפין את קומתן ומכוונין את לבם לאביהם שבשמים.

כ"ף – יש לה ב' זיינין כנגד ב' משפחות כהונה בני אהרן: אלעזר ואיתמר.

כ"ף זקוף (ך') – יש לה ג' זיינין כדי לקומם עמם ג' משפחות לויה: גרשון קהת ומררי שומרי המקדש.

למ"ד – מעוטר מלעילא וזקופה כנגד מלכו של עולם שהוא זקוף מעל כל העולם כלו וכתר תהלה בראשו, ולמה עטרתו מלמטה? לפי שהקב"ה יושב מלמעלה וצופה ומסתכל למטה.

מ"ם פתוחה (מ) וסתומה (ם) – יש לכל אחד ב' זיינין כנגד ב' כסאות שיש לו להקב"ה יתברך שמו – כסא דין לדון בו או"ה וכסא רחמים לדון בו ישראל.

נו"ן פשוטה (נ) ונו"ן זקופה (ן) – יש להן ג' זיינין לשניהן כנגד ג' כתרים שנתנו לישראל – כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות. ועוד נו"ן נטויה רגלה מלמטה לפי שאם סרח מלך או חכם או כהן מטה רגלו, ולמה נטויתה כנגד הימין? שאם חוזרין בתשובה חוזרין לגדולתן כבראשונה. ועוד היא מגולגלת שכל מי שיש לו ענוה ושפלות הקב"ה מגדלו ומנחילו חיי העולם הבא, שאין לך מדה טובה בעולם כענוה ויראת השם.

סמ"ך – יש לה ב' זיינין לעילא לפי שכל העוסק בתורה ובמצות – סוד עליונים ותחתונים גלוים לו, שנאמר סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם (תהילים כ"ה:י"ד).

עי"ן – יש לה ג' זיינין לעיל כנגד ענוי ארץ ישראל שהם אהובים לבוראם ולמלאכי השרת ולבני אדם, ועוד עי"ן מזויינת בחמשה זיינין להוסיף עליהן צדיקי ארץ ישראל ויראי חטא. ועוד עי"ן זקופה לעילא שכל מי שיש בו ענוה ושפלות הקב"ה מגביהו. ועוד עי"ן זקופה ומוטה שכל המגביה עצמו הקב"ה משפילו, ולמה מוטה כנגד ימין? שאם חזר בו הקב"ה מחזירו לגדולתו. ועוד עי"ן זקופה ומוטה מצד שמאל שאם אדם לא קרע לבו וגס רוחו לא תהיה תקומה למפלתו.

פ"א פשוטה (פ) וזקופה (ף) – יש להן ב' זיינין לכל אחד, שכל הפותח פיו בתורה ובתפלה נעשין לו כל חפציו, ועוד פ"א מגולגלת ומזויינת בג' זיינין לעילא שכל תורה ותפלה שאין בה מעשים טובים ותשובה התורה בטלה והתפלה אינה רצויה. ועוד פ' ף' מגולגלין שכל תפלה שאין בה לב נשבר וראש כפוף אינה רצויה, וכל הטעמים שאמרו בפ' נוהגין בף'.

צד"י פשוטה (צ) וזקופה (ץ) – יש לכל אחד ג' זיינין כנגד שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב, ועוד צ' יש לה ד' זיינין כנגד ארבע אמהות שרה רבקה רחל ולאה. ועוד צ' יש לה ה' זיינין כנגד ה' קולות של יום מתן תורה.

קו"ף – יש לה ב' זיינין כנגד ב' קשרים של תפילין של ראש ושל זרוע ולפעמים יש לה זיין אחד כנגד הציץ.

רי"ש – יש לה זיין אחד כנגד הטלית ומצות הציצית.

שי"ן – יש לה ג' זיינין כנגד שני תפילין ומזוזה, ועוד שי"ן יש לה ד' זיינין כנגד ד' ציציות, ופעמים יש לה ז' זיינין כנגד רקיעים.

תי"ו – יש לה ב' זיינין כנגד עברי ותרגום בעשרים וארבעה ספרים, ופעמים יש ת' שיש לה זיין אחד כנגד תלמוד ודברי חכמים.

<נשלם מדרש רבי עקיבא זכר צדיק לברכה>